SUPLIMENTUL I

LA

NOUA REVISTĂ ROMÂNĂ

No. 2. 15 IANUARIE 1900 VOL. I.

„Liga română"

Revista cu acest nume, săptămînală, pentru unitatea culturală a tuturor Românilor şi care apărea în fie-care Duminecă, a încetat cu 1 Ianuarie 1900. Cauza? Redactorii ei înşeşi s'aŭ decis a ne o face cunoscută. «Nŭ cititorii lipseaŭ..., ci abonaţii conştienţi, carî să aibă sentimentul de datorie că o revistă, maî ales naţională, pe care o primesc lunî şi anî de a rîndul, trebue susţinută prin plata abonamentelor».

Sînt convins însă că încetarea revisteî, cu toată afirmarea că nu lipseaŭ cititorî, era să treacă neluată în seamă de public, dacă interese, carî nu aŭ nimic de a face cu Liga, nu ar fi tîrît'o în polemica ziarelor.

Publicul cel mare nu se interesa de *Liga română* în viaţă cît a fost ea, ne cum acum la moarte'î. Ceî carî ar fi prins de veste că ea a încetat, ar fi fost aceî puţinî carî aŭ luat parte la înfiinţarea eî şi carî aŭ urmărit'o în tot timpul cu o iubire de părinţi. Dintre aceştia, de sigur, aŭ fost şi unii carî la vestea dispariţieî s'aŭ întristat cu de abinelea.

Căcî aŭ fost şi de această revistă legate cîteva ilusiunî sincere.

O revistă a *Ligei*! Sînt vr'o patru anî de atuncî, cînd se propuse pentru întîia oară într'un cerc restrîns, restrîns, de ligiştî, ea produse — ca simplă propunere numaî — o adîncă impresiune. Dintre ceî presenţi, unii chiar d'abia puteaŭ să şî stăpînească emoţiunea. Dacă aşa ceva s'ar putea realisa! Dacă *Liga* 'şi-ar avea organul săŭ de publicitate! O! atuncî cestiunea naţională ar lua un noŭ avînt. Numaî de s'ar putea realisa!.....

Spre mirarea şi bucuria noastră propunerea se realiză. Organul de publicitate *Liga română*, apăru maî uşor de cît ne-am fi putut închipui. E adevărat că nu din fondurile vre-unuî editor ci din fondurile *Ligei* însăşî. Un editor ar fi cerut garanţiî saŭ o perspectivă măcar, că ajungînd cine-va ministru să-î înlesnească furniturî de la stat... Şi redactoriî *Ligiî române* nu voiaŭ în această privinţă să concureze pe uni confraţi. Se decise dar a se lua din fondurile strînse prin cotisaţiunî. Ceea ce era în orî-ce caz moral.

Liga română apăru dintru întîiŭ în formatul obişnuit de jurnal, o-dată pe săptămînă, cu un articol de fond, de ordinar un apel, cu informaţiunî, corespondenţe şi un foileton literar. Aşa dură cîte-va lunî. Se vorbea puţintel de dînsa, eraŭ unii carî o citeaŭ regulat şi unii chiar carî o aşteptaŭ cu nerăbdare.

Cu începutul anuluî 1897 însă, se ivi povaţa unora, ca ea să-şî schimbe formatul şi să ia pe acel de revistă. Se pretindea că ast-fel ea îşî va lua o înfăţişare maî serioasă. Alţiî, e drept, povăţuiaŭ contrariŭ şi pînă a se lua o decisiune, cîte discuţiî şi cumpăniî de argumente. Multe nopţi se perdură la Capşa, discutînd şi iar discutînd: «Dacă o faceţi revistă, domnilor, nu veţi fi citiţi. Românul nu citeşte cînd vede coala de hîrtie îndoită, luî trebue să-î daî jurnal»..... Iar alţiî ripostaŭ: «Publicul, care se ocupă de cestiunea naţională e serios, el ştie să distingă între jurnal şi revistă.....»

In sfîrşit dintre aceste două părerî, redactoriî *Ligiî* adoptară pe cea din urmă, iar publicul, natural, pe cea dintîî.

Dar *şi* ca jurnal ar fi continuat ea oare să fie citită? Iată un lucru ce nu l'aş putea afirma.

Incă de la început, fie din neexperienţă, fie din prea mult entusiasm, redactoriî *Ligiî* şi-aŭ înstrăinat cel maî puternic element de succes, curiositatea publiculuî. Doritorî de a răspîndi foaia cît maî mult, eî să grăbiră să colecţioneze adrese

de persoane și să înceapă pe numele acestora expediția. In inexperiența lor ei aŭ luat adresele drept cititorĭ. Astfel revista ajunse în multe case unde nu trebuia să fie și ca urmare, fu dispreţuită. Căcĭ de obiceiŭ o publicaţiune pe care o primeștĭ, fără să o fi cerut, nu o citeștĭ. Aĭ de la început o aversiune în contră-ĭ. Bănueștĭ că nu este în interesul tăŭ, ci în interesul aceluia care o trimete.

Și așa a fost judecată și *Liga română*. Trimeasă la toţĭ ligiștiĭ, ea decăzu încetul cu încetul la valoarea pe care au avut'o tot-d'a-una apelurile nedorite dar veșnic trimese de comitetul central...

Peirea ei începu din momentul ce ligiștiĭ simţiră că le este impusă. Popularitatea gratuită a degradat'o și a sfîrșit prin a o ucide.

Și pe lîngă acestea, se mai adaogă și următoarea cauză.

Organul *Ligiĭ* se născuse prea anemic pentru a lupta cu indiferența publicului.

In genere publicul nu se convinge ci se învinge. Și pentru aceasta redactoriĭ *Ligiĭ* nu eraŭ destul de pregătiţĭ. Eĭ încercaŭ a convinge publicul să devie național, să simpatiseze cu fraţiĭ de peste munţĭ... Și se înţelege, n'aŭ putut ajunge la nimic. Calea izbînziĭ era cu totul alta. Publicul se cîștigă la o ideie, deșteptîndu-i-se în suflet ura pentru idea contrară; trebue ca pe public să-l aducĭ a urî pe dușmanĭ dacă vreĭ ca indirect să-și iubească naționalitatea.

E o tactică pe care n'aŭ înţeles'o vechiĭ redactorĭ aĭ *Ligeĭ române*. Eĭ nu eraŭ născuţĭ pentru epoca noastră de naționalism *à outrance*, de antisemitism, jingoism și barbarism ... Presența lor era pur si simplu un anachronism.

De acea bine că aŭ încetat.

Alţiĭ cari înţeleg maĭ bine timpul nostru, vor veni să le ia locul.

Iar pînă atuncĭ, colecţia de patru anĭ a revisteĭ *Liga română* va rămîne un preţios document din perioada metafisică a mișcăreĭ noastre naționale. Cine va avea nevoie pe viitor să-și compună vr'un discurs, poate răsfoi colecţia cu folos. Va găsi întrînsa puţine fapte înregistrate, dar în schimb va găsi vorbe, vorbe, cu prisos.

C. R. M.

Problema pămîntului maghiar

Beksics Gusztáv și cu el o mulţime de politicianĭ maghiarĭ aŭ ajuns la credința că naționalităţile din Ungaria pot fi învinse numaĭ prin mijloace economice. Prin scrierĭ și întruniriĭ propagă principiul că *al cui e pămîntul al aceluia e și patria*. Ţinta acesteĭ noĭ teoriĭ de expresiune a elementuluĭ maghiar e Ardealul și în specie *Câmpia* din mijlocul Ardealuluĭ. Spre scopul acesta uniĭ propuneaŭ că în Cluj să se înființeze o «Bancă ardeleană de rentă» care să cumpere moșiile Maghiarilor scăpătaţĭ, și să le împartă la ţăraniĭ maghiarĭ iar aceștia să le plătească prin amortizare.

Beksics propune ca să se cumpere toate moșiile din Ardeal și să se coloniseze cu maghiarĭ din Secuime saŭ din dreapta Dunăreĭ.

Baniĭ necesarĭ să se cîștige prin vinderea moșiilor marĭ din Ungaria, a averilor comunale și acelea ale statuluĭ.

Averile cumpărate să se împartă la maghiarĭ în parcele micĭ, iar cînd nu se vor afla cumpărătorĭ maghiarĭ, atuncĭ moșiile acestea să se arendeze naționalităţilor (românilor, slovacilor, sîrbilor, etc.), ca astfel să-ĭ facă atîrnaţĭ în privința socială și politică de proprietariĭ marĭ. Beksics în cartea sa spune că naționalităţile și în specie românii să fie readușĭ la vechea iobăgie; el crede că naționalităţile numaĭ prin această robie economică se pot învinge; el crede chiar că maghiariĭ în 50 de anĭ pe calea aceasta se vor ridica la 72 % din 40—50 % cît sunt acum.

Teoria aceasta a espansiuneĭ maghiarilor prin mijloace economice, după cum scrie *Revista economică* din Sibiŭ, e susținută pe un ton jalnic și de revista maghiară din Cluj *Erdélyi Gazda*. Această revistă sub titlul *Problema pămîntuluĭ maghiar* spune naţiuneĭ maghiare că nu e timpul să facă școlĭ, azile, societăţĭ, ci să aduńe baniĭ, milioane multe, cu carĭ să recîștige pămîntul ocupat de românĭ prin băncile lor. Indeamnă la agitație presa, nobilimea, preoţimea; bogat și sărac, toţĭ să lucreze în această direcţie; dator e și statul să-ĭ ajute nu numaĭ cu vorba ci și cu banul. Chiar și guvernul ţine samă de aceste părerĭ căcĭ pe 18 Ianuarie st. n. ministrul de agricultură a convocat o anchetă economică în vederea colonizărilor, care anchetă va avea să studieze noul proiect de colonizare, despre care

se vede că va face mari servicii statului maghiar.

Nu e de ajuns în Ungaria lupta politică, mai începe și cea economică; aceasta numai bine nu va aduce locuitorilor. E datoria statului să ajute economia, dar nu să părtinească o națiune în dauna alteia. Guvernul maghiar trebue să știe că averea se cîștigă prin hărnicie și că protecțiunea celor slabi în cele mai multe cazuri duce la demoralizare, iar în casul de față la dușmănie

«Pentru memoria lui Avram Iancu»

E o mică broșură, cuprinzînd *Apelul* lui *Dr. Amos Frâncu* în cauza fondului Iancu, către ministrul Perczel în 1 August 1895. Acest apel e un adevărat studiu politic, istoric și juridic, și sub puterea concluziunilor sale însuși ministrul Perczel a trebuit să'și plece capul, să achite pe Domnii Albini și Moța și să elibereze banii adunați.

Sentința aceasta în faza a doua a procesului a fost nesocotită.

«*Venitul net al acestei broșuri e destinat pentru înfrumusețarea cimitirului din Tebea unde se află mormîntul lui Avram Iancu*». Se poate procura de la Tipografia din Sibiiu — prețul 2 lei.

Femeia în noul cod civil german.

La 1 Ianuarie 1900 a intrat în vigoare un nou cod civil pentru toată Germania, în locul codurilor deosebite pentru fie-care stat, cari erau pînă la această dată.

In acest nou cod, femeea este mult mai favorizată de cît în cele de mai înainte.

Așa să comparăm noul cod cu codul prusian.

Dupa codul prusian, bărbatul devine independent la majorat, femea însă poate scăpa de autoritatea părintească numai prin voința expresă a părinteluĭ.

După noul cod german, atît bărbatul cît și femea, devin independenți la majorat.

Tot după acest cod, în deosebire de celălalt, femea nu trebue să se supună hotărîriĭ bărbatuluĭ cînd această hotărîre constitue un abuz al drepturilor luĭ.

De asemenea femea măritată poate face angjamente fără învoirea bărbatuluĭ.

Averea cîștigată de femee prin munca eĭ, este a bărbatuluĭ după vechiul cod, aparține femeiĭ după codul nou.

O altă îmbunătățire este că bărbatul pentru a atinge zestrea femeiĭ, are nevoe de consimțămîntul eĭ.

In caz de adulter, femeia n'avea drept să ceară divorțul din cauza infidelității bărbatuluĭ, dacă și dînsa s'a făcut vinovată de adulter, bărbatul însă, da. După noul cod ceĭ doĭ soți aŭ în această privință drepturi egale.

După codul prusian, femeia n'avea drept să administreze averea copiilor după moartea soțuluĭ, ci această sarcină venea unuĭ tutor—nedreptate care s'a șters în noul cod.

Cum vedem o sumă de îmbunătățiriĭ serioase pentru situațiunea femeiĭ—și totuși femenistele în Germania nu sînt mulțumite, și totuși aŭ făcut o agitație strașnică pînă la punere în vigoare a nouluĭ cod civil, sperînd drepturi și mai mari.

Reviste streine despre România.

In două reviste francese, răspîndite în lumea politică din străinătate, găsim dări de seamă asupra situațiuneĭ politice din România. Amîndouă sunt făcute cu îngrijire și cu nepărtinire, lucru pentru care aducem laudele noastre scriitorilor acestor articole. De și în tot-dauna ar trebui ca în asemenea cronicĭ politice, făcute pentru publicațiunile streine, se nu se înșele redacțiunea acelor publicațiunĭ, dîndu-li-se drept adevĕr, amărăciunea și nemulțumirile personale ale scriitoruluĭ, totuși nu tot-deauna «cronicariĭ» s'aŭ ținut de această regulă.

In *Revue du Droit public et de la Science politique* din Paris (No. 5 din 1899), D-na S. Bilcesco-Alimănești ano, rezumă în cîte-va paginĭ, mișcarea noastră politică de la 1897 la 1899, ca urmare la expunerea ce făcuse în No. 3 din 1897, al aceleași reviste. Nicĭ unul din faptele de căpetenie ale vieței noastre politice nu a fost uitat de d-sa, și, de și se pare că simpatiile sale ar fi «*aurelianiste*», saŭ, astăzĭ mai potrivit zis, «*drapeliste*», nu găsim în articolul d-sale, nicĭ o vorbă saŭ învinuire rea voitoare pentru cele-l'alte partide. Singurul cuvînt mai viŭ ce găsim în articolul d-sale, este acel întrebuințat cînd tălmăcește causele neîmpăcăreĭ din grupurile liberale în anul trecut, atribuite în mare parte faptuluĭ

că Sturdza, în o cuvîntare ţinută la Craiova, a atacat pe drapeliştĭ *insolemment*.

In *Revue politique et parlementaire*, din Paris (Decembre 1899), d. P. G. Cantili expune mai amănunţit mişcarea noastră politică de la Maiŭ 1899 încoace, cînd dăduse încă o cronică în aceeaşĭ revistă. După ce arată marea perdere, din punctul de vedere politic, ce a avut ţara şi partidul conservator, prin moartea bătrînuluĭ Lascar Catargi, d-sa explică pentru ce avem, atît partidul liberal cît şi cel conservator, împărţit, fie-care, în două grupurĭ. D-l Cantili nădăjdueşte că neînţelegerile personale şi în privinţa programuluĭ politic, din partidul conservator vor dispare şi arată via sa părere de rĕŭ, vĕzênd că partidul liberal trece prin o crisă gravă care a dat naş cere disidenţeĭ d-luĭ Aurelian şi a amicilor sĕĭ. Cronica fiind scrisă, probabil, cu vr'o lună maĭ înainte, d-sa, ca să caracteriseze maĭ temeinic gravitatea acesteĭ crise, citează unile cuvinte aspre ale d-luĭ Aurelian asupra «înrîurireĭ ce aŭ apucăturile tiranice a acelor carĭ tind a monopolisa în folosul lor direcţiunea partiduluĭ, în potriva tradiţiunilor partiduluĭ liberal» în care, cum zicea d-l V. Lascar la Cameră în 1898, niminea nu are dreptul a comanda, nicĭ prin drept de naştere, nicĭ prin drept de biruinţă. D l Cantili ne va arăta, altă dată neapărat ce înrîurire a avut schimbarea cunoscută ce a a. vut loc în conducerea grupăreĭ drapeliste, prin renunţarea la desidenţă a capuluĭ eĭ.

Această cronică interesantă ar cîştiga mult dacă limba ar fi maĭ îngrijită. Aşa, ca să dăm un singur exemplu, ce voeşte a zice autorul cînd spune că d-l Cantacuzino e urmaşul uneia din cele maĭ vechĭ familiĭ «qui ont *emprunté* au pays des princes régnants»?

Cr.

Criza şi pădurile

Exploatarea sistematică şi în mare, a pădurilor ţărĭĭ în general şi ale Statuluĭ în particular, ar fi putut atenua întru cît-va efectele crizeĭ actuale.

Căcĭ, în adevăr, dacă marĭ centre de asemenea exploatărĭ ar fi fost deschise şi instalate în punctele cele maĭ împădurite ale ţărĭĭ, s'ar fi putut obţine avantagiĭ economice incalculabile; avantagiĭ carĭ şi-ar fi resfrînt beneficiile lor nu numaĭ asupra numerariuluĭ dar şi asupra vieţiĭ săteanuluĭ nostru de munte, atît de îngreuĭat în viaţa luĭ, prin faptul că dînsul nu profită ca cel de cîmp, de avantagiile agricultureĭ.

Şi-n adevăr:

Statul nostru posedă o supralaţă împădurită de peste 900 miĭ hectare.

Particulariĭ posedă în munţĭ şi dealurĭ peste 900 miĭ hectare păduriĭ în carĭ cresc lemne de construcţie, tot aşa de bine ca şi în pădurile statuluĭ.

In totul am avea decĭ păduriĭ exploatabile, 1.800.000 hectare.

Dacă am admite că acestor păduriĭ ar trebui să li se aplice o rotaţiune de exploatare de 60 anĭ, am putea să exploatăm anual 30.000 hectare pădure.

Preţul brut în mediu al unuĭ hectar ficsîndu-l minimum la 700 leĭ, am avea un venit anual de 21.000.000 de leĭ.

Acest venit, ar intra jumătate în casa Statuluĭ şi jumătate în a proprietăţilor particulare.

Aceasta este însă valoarea brută a pădureĭ; valoare ce ar putea o plăti proprietarilor respectivĭ un antrepenor.

Antreprenorul însă care vine cu un capital întreit orĭ împătrit cît plata brută a pădureĭ, începe tăerea şi lasonarea materialuluĭ pentru comerţ, angajînd în plată de lucrătorĭ, maeştri de transport, de abataj al arborilor, de taxe către stat, întreţinerea uzinelor, de întreţinerea personaluluĭ administraţieĭ, de achitarea dobînzilor datorite pentru capitalul angajat, de instalarea de reţele de drumurĭ, acolo unde e nevoe, încă cel puţin 1.000—2.000 leĭ de hectar. Aşa că prin asemenea exploatărĭ, s'ar pune în mişcare un capital rulant de 60 — 70 milioane de leĭ pe an.

Din acest capital o parte de 21 milioane ar intra în casa proprietarilor, iar restul de 40—45 milioane leĭ, în punga lucrătorilor de tot felul, a fisculuĭ şi a deţinătorilor de venitурĭ de exploatare.

Pentru 30.000 hectare de pădure ce s'ar exploata prin mijlocul antrepriselor, ar trebui anual să se întrebuinţeze:

a) 300.000 lucrătorĭ de tot felul cu braţele, cîte 10 la fie-care hectar, a un leŭ pe zi; pentru 200 zile, ar fi să li să plătească 6.000.000 leĭ.

b) 3.000.000 căruţe pentru transportul, a 3 mi

lioane metri cubĭ material format ; dacă am admite că un hectar n'ar da de cît 100 m. c. lemn (această cifră în pădurile bune merge pînă la îndoit) a 2 leĭ în mediŭ pentru metrul cub, ar fi : 6.000.000 leĭ.

Adică din capitalul total ca de 60—70 milioane leĭ, angajat anual la exploatare de păduri, ar intra cel puţin 12 milioane leĭ, în punga lucrătorilor, prin urmare a sătenilor muntenĭ.

Rezultatele obţinute.

1). Materialul produs, nu s'ar consuma de cît a treia parte în ţară, iar două părţĭ ar trebui exportat, cu alte cuvinte s'ar exporta produsul a 20.000 hectare, a 100 m. c. la hectar adică 2 milioane metri cubĭ de lemn de lucru. In Marsilia, Alexandria etc. porturĭ unde pe lîngă altele se desface lemnăria noastră, şi se vinde în mediŭ 100—120 leĭ m. c. de lemn de stejar şi brad, valoarea materialuluĭ exportat ar representa suma neta de 200.000.000 de leĭ.

Plătindu-se taxe de transport, vămĭ etc. adică 20 milioane leĭ, ar reveni în ţară 180 milioane leĭ. Din această sumă s'ar îndestula toţĭ factoriĭ economieĭ silvice aĭ ţăreĭ: capitalişti, antreprenorĭ, stat, lucrătorĭ, etc.

Iată în trăsăturĭ generale, ce influenţă ar putea să aibă asupra finanţelor ţăreĭ, îngrijirea şi exploatarea raţională a pădurilor.

De sigur, că dacă ast-fel s'ar presenta lucrurile, am suferi maĭ puţin de crizele financiare, de cît suferim azĭ, cînd singura sursă de aducerea banilor în ţară este numaĭ agricultura.

Cultura pădurilor, ne va pune la adăpost de asemenea crize, şi prin faptul că seceta de unul saŭ maĭ mulţĭ anĭ, n'are o influenţă dezastroasă asupra creştereĭ arborilor.

Cum stăm astă-zĭ cu industria lemnoasă.

Astăzĭ nu numaĭ că prin producţiunea pădurilor noastre nu putem exporta, dar nicĭ chiar nu putem satisface cerinţele ţăreĭ în materie lemnoasă. De aceea dacă deschidem Anuarul de importaţiune vedem, că introducem în ţară în fie-care an, din Austro-Ungaria, lemnărie brută şi lucrată de cîte-va milioane de leĭ. Acest lucru nu s'ar maĭ petrece, dacă ne-am ocupa serios de pădurile noastre.

Societatea de exploatare de păduri din Galaţĭ, Ghoetz şi Comp., întrebuinţează lemnul de construcţie luat din Bucovina, transportîndu-l pe apa Bistriţa, îl păstrează în atelierele societăţeĭ din Galaţĭ, şi apoĭ îl exportează pentru Alexandria şi alte porturĭ marĭ ale lumeĭ.

Iĭ dă mîna acesteĭ societăţĭ să aducă maĭ lesne lemnele de peste hotare, de cît să şi le furnizeze din ţară, din pricină că pădurile noastre nu sînt încă puse în valoare, adică nu aŭ drumurĭ, canalurĭ, etc. pentru înlesnirea transportuluĭ lemnelor.

Societatea anonimă Grödel şi Comp. care exploatează pădurile din munţiĭ Vranceĭ şi Buzăuluĭ, transportă lemnele prin Ungaria, şi apoĭ le introduce în ţară pe la Predeal.

Aceasta tot din lipsa căilor de comunicaţiune.

Trebue deci să dăm toată atenţiunea creăriĭ de drumurĭ la pădurile noastre, dacă voim să ne rezemăm pe venitul lor, viitorul nostru economic.

Actualmente, în pădurile statuluĭ, se află o cantitate extraordinar de mare de lemnărie de lucru ; dacă am fi avut o organizaţiune silvică serioasă, guvernul ar fi putut să dea în exploatare părţĭ din această lemnărie; şi foarte uşor ar fi putut încasa 15—20 milioane de leĭ numaĭ anul acesta.

Cum însă stăm cît se poate de prost, cu administraţia acesteĭ ramure a bogăţieĭ naţionale, suntem constrînşĭ de a nu putea face acest lucru, şi a ne mulţumi cu 4—5 milioane de leĭ ce se încasează anual din întinsele domeniĭ forestiere ale Statuluĭ.

Iar cea maĭ mare parte din lemnăria deja exploatabilă de maĭ multe deceniĭ putrezeşte pe loc în pădure.

DEM. JONESCU-ZANE.

Conferinţele de la Ateneŭ.

Erà o vreme cînd se ţineaŭ la Ateneŭ conferinţe serioase şi interesante, de către oameniĭ talentaţĭ din toate ramurile cultureĭ. Doctorĭ şi profesorĭ de la facultatea de medicină, popularizaŭ cele maĭ noĭ şi maĭ interesante descopeririĭ din domeniul ştiinţeĭ medicale; profesorĭ de istorie ne vorbiaŭ de istoria universală şi maĭ cu seamă de istoria românească ; avocaţiĭ discutaŭ chestiĭ juridice şi criticiĭ chestiunĭ de estetică ; literaţiĭ ne citeaŭ bucăţĭ literare de va-

loare şi ziariştiĭ agitaŭ chestiunĭ generale de actualitate; pînă şi oameniĭ politicĭ dezvoltaŭ programe teoretice.

Pe atunci Ateneul erà luat în serios, lumea făceà *queue* la intrare şi ziarele făceaŭ dări de seamă.

Maĭ tîrziŭ, vulgarizările inteligente şi instructive, lucrările originale de valoare, aŭ făcut loc cu încetul declamaţiunilor goale: ţăranul romîn, talpa ţăriĭ, chestia naţională etc. Toate acestea sînt lucruri frumoase, dar tocmaĭ de aceea sînt maĭ vinovaţiĭ ceĭ ce le banalisează. Oratorul îşĭ compunea conferinţa din fraze aproape independente una de alta, dar menite fie-care să producă un timp de aplause—reţetă după care se fabrică şi discursurile politice.

Am auzit atunci profesoriĭ universitariĭ, demniĭ de tot respectul, vorbind cu batjocură de Ateneŭ nu ca de una din instituţiunile culturale ale ţăriĭ, ci ca de un local unde se face demagogie searbădă, unde se flatează plebea cu fraze sforăitoare.

Aveaŭ eĭ dreptate? Cam aveaŭ.

Astă-zĭ Ateneul a ajuns şi maĭ rĕŭ. Nicĭ măcar conferinţe senzaţionale nu maĭ avem, publicul nul maĭ frecuentă cu atîta zel, oameniĭ necunoscuţĭ şi carĭ pe lîngă lipsă de fond maĭ sufer şi de lipsă de talent oratoric, plictisesc publicul, care pleacă înainte de sfîrşit.

Cine să fie vinovat de această stare de lucruri?

Publicul acuză pe conferinţiarĭ, fiind-că ceĭ bunĭ nu se maĭ arată, şi ceĭ răĭ nu interesează.

Conferenţiariĭ acuză publicul care accetuînd prin frecvenţa şi aplausele luĭ verbiagiul şi declamaţiunea goală în paguba dizertaţiunilor serioase şi instructive, a făcut ca oameniĭ carĭ se respectă—vorbim în general, se înţelege că excepţiunile nu strică regula — să se retragă de la Ateneŭ.

Noĭ credem că tot conferenţiariĭ sînt de vină. Dacă oameniĭ serioşĭ ar fi nepăsătorĭ la favoarea sgomotos manifestată a publiculuĭ, dacă nu s'ar fi lăsat tîrîţĭ pe terenul declamaţiuniĭ, dacă în orĭ ce caz nu s'ar fi retras de la Ateneŭ, chiar fiind rece primiţĭ de ascultătorĭ, publicul ar fi fost educat cu încetul să deosibească *l'or du clinquant*, şi pe de altă parte, s'ar fi făcut o selecţiune chiar în acest public, înlocuindu-se mereŭ elementele inferioare cu altele maĭ bune...

Acum de la cine putem spera o înbunătăţire? In primul loc de la comitetul Ateneuluĭ, dacă-şi va da osteneală, apoĭ de la presă dacă nu va ignora cu desăvîrşire această instituţiune şi în fine de la conferenţiarĭ dacă vor binevoi să se apropie iarăşĭ unul cîte unul de tribuna odinioară aşa de apreciată a Ateneuluĭ romîn.

„Satele noastre."

Asociaţiunea naţională aradiană după exemplul «*Astreĭ*» din Sibiŭ a hotărît şi ea să înceapă o lucrare de mare preţ. La propunerea D-luĭ Mangra a hotărît ca sub numele «Satele noastre», să editeze monografiile comunelor din judeţele Araduluĭ, Cianaduluĭ, Bichişuluĭ şi Bihoruluĭ. Lucrarea aceasta va ţinea anĭ; pe anul 1900 vor apărea 2 volume de câte 200 de paginĭ. Fie-care volum va cuprinde diferite ilustraţiĭ din comunele ce tratează. In compunerea monografiilor se va pune mare grijă pe istoricul înfiinţăriĭ acestor comune, şi a legendelor ce se păstrează în popor despre ruinele destul de numeroase în acele părţĭ. De interes va fi această lucrare şi din punctul de vedere al limbeĭ care în aceste părţĭ e aşa de mult influenţată de cea maghiară, germană şi sârbă. Elementul romîn în aceste părţĭ e maĭ ameninţat de cât orĭ şi unde cu peirea; deja în multe comune şi oraşe romînĭ şi-aŭ perdut aproape cu totul limba. Odată această lucrare va mărturisi poate, până unde s'a estins elementul romîn spre apus la începutul veaculuĭ al XX-lea.

Congresul internaţional de filozofie
(2—7 August 1900).

Direcţiunea publicaţiuneĭ franceze *Revue de métaphisique et de morale*, a luat iniţiativa de a pregăti pentru exposiţia universală din 1900, un congres internaţional de filozofie. Ea şi-a asigurat concursul maĭ tuturor filozofilor şi savanţilor francezĭ, şi a căpătat în acelaşĭ timp investitura oficială. Preşedintele comisiuniĭ de organizare este E. Boutroux, membru al academieĭ, profesor de istorie şi filosofie modernă la Sorbona.

Un comitet internaţional de patronaj este pe cale de a se forma. Acest comitet va fi compus din reprezentanţiĭ ceĭ maĭ autorizaţĭ aĭ filozofieĭ, din toate ţările. Programul provizor al chestiunilor carĭ se vor desbate la congres este împărţit în patru părţĭ, după numărul secţiunilor con-

gresului: 1) Filosofie generală și metafisică, 2) Morală, 3) Logică și istoria științelor, 4) Istoria filozofiei. Vom cita cîte-va din chestiunile mai principale:

Filosofie generală și metafisică.

Științele se pot reduce la unitate?
Natura faptului psihic fundamental.
Unitatea și identitatea Eului.
Incognoscibilul.
Diferitele forme ale idealismului contimporan.
Putința unei terminologii comune pentru toți filosofii.

Morală.

Se poate constitui o doctrină morală în afară de ori-ce metafizică?
Educația morală poate fi suficientă pentru masa poporului fără ajutorul credințelor religioase?
Raportul moralei creștine cu conștiința contimporană.
O sancțiune morală este posibilă, este necesară?
Scopurile civilizației.
Războiul și pacea; se poate desființa războiul?
Fericirea individului și interesul social.
Cosmopolitismul.
In ce măsură chestiunea socială este o chestiune morală.

Logică și istoria științelor.

Algebra logicei.
Ipoteza chimiei; constituția materiei. — Teoria atomică; stereochimie.
Problema originei vieții.

Istoria filozofiei.

Progresul în istoria filosofiei.
Sofistica în filosofia greacă.
Hegelianismul în filosofia actuală.
Direcțiunile principale ale filosofiei contemporane.

Congresul internațional de învățămînt superior de la 1900.

Acest congres se va ține în zilele de 30 Iulie — 4 August 1900 la Paris. Președintele comisiunii de organisare este Brouardel, membru al Institutului, decan al facultății de medicină.

Iată cîte-va din chestiunile mai principale carî se vor discuta în acest congres:

Extensiunea universitară.

Creațiunea de societăți caritabile, în favoarea studenților; mijloace de a evita isolarea lor, instituțiuni deja existente în Franța și în străinătate.

Rolul universităților în educația agricolă, industrială, comercială, colonială.

Despre o uniune internațională a membrilor învățămîntului superior.

Cotizația aderenților la acest congres e fixată la 10 lei. Adeziunile, cotizațiile, comunicările și cererile de informații să se adreseze *d-lui Larnaude, secretar general al comisiunii de organizare a congresului învățămîntului superior la Sorbona.*

In timpul congresului, membrii vor visita institutele, laboratoarele, bibliotecile etc.

Congresul e deschis la toți membrii universităților, facultăților și școalelor de învățămînt superior, liceelor, colegiilor și la toți amicii învățămîntului superior.

Suplimentul I, *fiind reservat notițelor de tot felul asupra culturei țărilor locuite de români, rugăm pe persoanele carî poartă un interes «Noii Reviste Române», să ne trimeată spre publicare:*

Rezumatul conferințelor ce se vor ține la diferitele Athenee.

Statutele și scurte dări de seamă despre mersul societăților de cultură.

Scurte dări de seamă despre concertele și expozițiunile artistice,

Rezumatul discursurilor rostite la inaugurări de școale saŭ la alte ocaziuni solemne.

Într'un cuvînt, notițe asupra tot ce are legături cu cultura neamului românesc.

«Noua Revistă Română» *își va face la rîndul său, o datorie, de a susține ori-ce inițiativă luată pentru ridicarea instrucțiunii și educațiunii poporului român. In coloanele sale, faptele laudabile vor găsi tot-deauna o publicitate încurajătoare.*

L'HUMANITÉ NOUVELLE

REVUE INTERNATIONALE

SCIENCES, LETTRES ET ARTS

Paraît mensuellement en un volume in-8° d'au moins 128 pages de texte et d'illustrations.

La Revue ne publie que de l'inédit.

DIRECTEUR SCIENTIFIQUE : **A. HAMON.** — DIRECTEUR LITTÉRAIRE : **V.-EMILE-MICHELET**

L'Humanité Nouvelle est l'organe libre de la pensée humaine, des tendances les plus larges et les plus indépendantes en matières scientifiques et artistiques. C'est ce qui explique le succès rapide et considérable qu'elle a obtenu. Aucune publication mensuelle de langue française de cette importance ne coûte aussi bon marché.

L'Humanité Nouvelle contient des articles de sciences sociologiques, biologiques, mathématiques géographiques, physiques, chimiques, de philosophie, de littérature et d'art, des nouvelles, des vers, des contes, des romans, du théâtre, dus aux meilleurs auteurs de tous les pays. Dans chaque numéro il y a des chroniques littéraire, artistiques, théâtrale, une revue des revues et des livres de toutes les langues et de tous sujets. Aucune Revue ne peut rivaliser avec l'*Humanité Nouvelle*.

Envoi d'un numéro spécimen franco sur demande.

ABONNEMENTS { Union postale, un an 15 fr.; 6 mois 8 fr. Le n° 1 fr. 50
France et Belgique, un an 12 fr., 6 mois 7 fr. Le n° 1 fr. 25.

Librairie C. REINWALD.— SCHLEICHER Frères, **Éditeurs**

VI-e PARIS 15, rue des Saints-Pères, 15 — PARIS VI-e

ABONNEMENT A LA „REVUE DES REVUES"

	Par an	Par Semestre
Paris et la France	**20** fr.	**12** fr.
Etranger (Union postale)	**24** fr.	**15** fr.

Le prix du numéro séparé: en France, **1** fr.; à l'Etranger, **1** fr. **30**

Numéro spécimen sur demande. — On s'abonne le premier de chaque mois.

P. S. — Ajouter pour la **Grande Revue de l'Exposition**, pour les frais de poste: **1** fr. pour la France et **2** fr. **50** pour l'Etranger.

INSTITUTUL DE EDITURĂ

RALIAN SI IGNAT SAMITCA

CRAIOVA

	Lei B.
Biblioteca romanelor celebre, volumul	1,25
Cărţile copiilor, volumul	—,60
Traian Demetrescu, *Cum iubim* (roman)	2,50
Dumitru Teleor, *Realiste*	1,50
Ion L. Caragiale, *Fausses accusations*	1,50
V. N. Cişman, *Din anii tineri*	1,50
Sofia Nădejde, *Fie-care la rîndul său* (novele)	2
C. I. A. Nottara *Suflete obosite* (roman)	2,50
Mih. N. Belador *Istoria teatrului romîn*	2,50